

Sanki bir akımın temsilcileri

Üç iyi yazarın kitabı aynı günde yayımlandı.

Aynı günde yayımlanmalarının özel bir nedeni, gerekçesi yok. Yakın tarihlere dosyalarını yayınevine teslim etmişler, yakın tarihte çıkacakları için bu kararı vermişler.

Ayfer Tunç'un "Ömür Diyorlar Buna", Yekta Kopan'ın "Karbon Kopya", Murat Gülsoy'un "İstanbul'da Bir Merhamet Haftası" adlı kitaplardan söz ediyorum.

Aynı kuşaktan, birbirlerinin edebiyat anlayışlarını bilen, aynı anlayışlarda ama edebiyatı algılayışta ortak noktaları olan üç yazar.

Ayfer Tunç'un kitabının türü yaşıntı.

Daha önce dergilerde, gazetelerde yazdığı, gerçek/muhayyel tanıklıkların, gözlemlerin, yeniden edebiyatın içinden geçirilerek yazılmış halleri. Hiç kuşkusuz bu metinlerde, insanların yalnızlık tema'sı ağır basıyor.

Tunç'un kitabının bir bölümünde tipler çizilmiş.

Doğan HIZLAN

Edebiyatın hayatı unutarak yapılamayacağına başarılı örnekleri.

İlk bölümü **Yedi Kadın** adını taşıyor. **Şapkacı Arlet** en beğendiğim yazı.

Şehirden Sesler, çoğumuzun hattâ hepimizin yaşamından kesitlerin edebi tutanağı.

Kitaplardan Doğanlar, yazarların, kitap izi sürerek, yeniden yaratma

sürecinin sonuçlarını edebiyata getirmiş. Üç **Portre Denemesi**, Tunç'un portre yazma konusundaki yöntemini sergiliyor.

7 GÜN, 7 RESİM, 7 KİŞİ

Murat Gülsoy'un **İstanbul'da Bir Merhamet Haftası** romanının başında içindekileri dikkatle okuyun. Burada neyle karşılaşacağınızın ilk işaretini görüyorsunuz. Yedi gün ardına, yedi kişiye yedi resim gönderiliyor ve bunlara bakarak anda ne hissediyorlarsa, ne istiyorlarsa onu yazmaları isteniyor.

Resimler ünlü sürrealist ressam **Max Ernst**'ün yaptığı yedi kolaj.

Resme bakanlar, ayrı ayrı yorumlarda bulunuyorlar. Kitabın sonunda bir not var. Okurlar için yararlı: "**Bu kitapta kullanılan**

"Ömür Diyorlar Buna", Ayfer Tunç / "İstanbul'da Bir Merhamet Haftası", Murat Gülsoy / "Karbon Kopya", Yekta Kopan / Can Yayınları

resimler, Max Ernst'ün *Une Semaine De Bonte: A Surrealistic Novel in Collage* kitabından alınmıştır. Kitabın Türkçe baskısı 2002 yılında 6:45 yayınları tarafından **Merhamet Haftası** adıyla yapılmıştır."

Yedi kişiye gönderilen yedi resim, yedi farklı bakış açısını simgeliyor.

Gülsoy, romanın algılanmasından, günlük hayata bakışın söz konusu olduğunu söylüyor. Aynı yıllarda, aynı çevrede yaşayan insanların aynı olaylara verdikleri farklı tepkilerin anlatımı.

Edebiyatın kurgu ile gerçek arasında gidip gelmesinin güzel bir örneği.

Roman Nasıl Olur? (Erol) bölümü zamanın sorgulanması olarak da yorumlanabilir.

Gülsoy, bir kavramın

çeşitlemesi, bakmak üzerinden, kahramanlarını yaratıyor.

DİPNOTLARI ÖNEMLİDİR

Yekta Kopan'ın **Karbon Kopya** adını taşıyan öyküleri, bir çeviriyle başlıyor.

Amacı; çevirenin metne müdahil olması. Dipnotlarıyla metni zenginleştiriyor, çağrışımla gücünü artırıyor. Bu giriş, Kopan için dipnotunun, göndermelerin önemini vurguluyor.

Ona göre **Karbon Kopya**'nın anlamı, her yazımdan sonra, kâğıda yansıyanın silikleşmesi.

Öykülerde ilk dikkati çeken husus da, metinlerarası bir tutumu benimsemesi. Dipnotlarla iççe metinler, daha sonra usta yazarların metinlerine göndermeler... Ana metinle dipnotları arasındaki gelgitler, okuru bir başka okuma

deneyimine götürüyor. Dipnotları metin içinde öne çıkarıyor olması, çoğu okurun o kadar önemsemediği bir hususa, ayrı bir dikkat getirerek, metin içinde metin hattâ içte bir metin daha yerleştirerek çok katmanlı bir öykü oluşturuyor.

Bir çeviri metnine, müdahil olarak onu yorumluyor, zenginleştiriyor, okuru okuma çeşitliliğine çekiyor.

Kopan, diğer kitaplarında da uyguladığı yazma yöntemini burada da sürdürüyor.

Yazı yöntemi, yazmaya yaklaşımı konusunda; **Metafor'u** (öykü olarak tasarlanmış oyun ya da oyun olarak tasarlanmış öykü) mutlaka okuyun.

Metinlerarası ilişkiler konusundaki, beğendiğim, salık verdiğim öyküler ise; **Becerikli Bay Kerim İnal, Borges ve Ben, Kafka ile Yolculuk.**

Üç yazarın ortak noktası, disiplinlerarası gelgitlerle, metinlerarası ve türlerarası geçişlerin kullanıldığı metinleri vücuda getirerek, edebiyata farklı açılardan, başka alanlara da edebiyat merkezinden bakmak. Bunu yaparken de, türlerin katı sınırlarını aşarak, bir türün içinde diğer türlere belki yeni türlere de rastlıyorsunuz. Genç kuşağın üç iyi yazarını bir arada okumak, günümüz edebiyatının kalitesi hakkında size yeterli bir fikir verecek.

KİTAPLARDAN

Savaş Zamanı Tiyatrosu (İstanbul'da Bir Merhamet Haftası isimli kitaptan)

Başka bir âlem. Bizim dünyamıza hem benziyor, hem de benzemiyor. Meselâ yollar, kaldırımlar, ağaçlar, pencereler, ceketler, kepler ve diğer eşya bizdekine benziyor ama aynı zamanda yabancı. Elleri cebinde, acayip mahluğu seyre dalmış adamlardan bizde de vardır. Böyle yol kenarında durup iş makinelerini, çalışanları seyreden işsiz güçsüz adamlardan demek ki

dünyanın her yanında mevcut. Bu tiplerin bizdeki akrabaları çok bilmüş de olurlar: İşlere karışırlar, akıl öğretirler. Ama bu resimdekiler farklı. Çünkü seyrettikleri adam kocaman bir sabun köpüğüne dönüşmüş, yine de ona korkmadan bakabiliyorlar. Ben de bakıyorum resme ne hissediyorum? Bilmiyorum ama sanki beni çağırın bir yanı var. Bazen olur öyle.

Nâzımsever Küçük Komünist (Ömür Diyorlar Buna adlı kitaptan)

İlkokulu bitirmek üzere olan bir kız çocuğu iken, bir sabah arkadaşlarıyla sınıfa girdiğinde, kara tahtaya beyaz tebeşirle iki dizinin ve bir adın yazılmış olduğunu görmüş.

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür

ve bir orman gibi kardeşçesine

Nâzım Hikmet

Nâzım Hikmet o zamanlar yasak, gizli, romantik, büyük, coşkulu, şair bir komünistmiş. Hâlâ olduğu gibi. Ama o yıllarda önce şair değil, önce komünistmiş okul ve tabii ülke için. Onu sevmek dizelerini okumak, mektuplara yazmak, ezberlemek bir yana, adını anmak bile affedilmeyecek

kadar büyük bir suçmuş, hele küçük kasabaların küçük okullarında. (...) Bütün öğrenciler yerlerinde sessizce oturmuş, önlerine bakarlarken, öğretmenler aralarında fısıldaşmışlar. Annem arkadaşının adını fısıltıların arasında duyduğunda olacaklardan çok korkmuş. Yasak bir adı ve çok güzel, ama yasak olan iki dizeyi tahtaya yazan arkadaşının başına gelecekleri düşünüyormuş. Gizlice sınıftakileri gözden geçirmiş. Arkadaşı aralarında yokmuş. Suçluyu bulup cezalandıramamışlar. O Nâzımsever küçük komünist, annemlerin yaşadığı kasabayı çoktan terk etmiş.

Çevirenin Notu

16 Numaralı Dipnot

(Karbon Kopya isimli kitaptan)

Yazar şu ana kadar, öyküyü Pablo'nun düşünce dünyasında ilerletiyordu...

Burada birden "çocukluğunu yaşayabileceği o kısa sürede" deme gereksinimi duymuş olması şaşırtıcı. Burada bir anlatım zaafı yok mu yani? Üst anlatıcı birden tarafsızlığını yitirip hamasi bir anlatımı tercih etmiş sanki. Elbette bu benim yorumum; elbette bir edebi metin farklı yorumlara açıktır, açık olmalıdır. Ancak bu noktada Türkçe edebiyatın, çeviren

esere kıyasla, çok daha yetkin örneklerini anmakta fayda var. Refik Halit Karay'ın "Eskici" öyküsündeki küçük Hasan'ın hem anasız-babasız, hem de dilsiz kalışı unutulabilir mi? Füzruzan'ın "Parasız Yatılı" öyküsündeki incelik ve anlatım becerisi nasıl akla düşmez. "Parasız Yatılı"nın derli-toplu, doğal üslubu içindeki hüznün, tartışılmaz bir şekilde okunmakta olan öyküdekinden katbekat üstündür... (Ç.N.)

DOĞAN HIZLAN'IN SEÇTİKLERİ

Marguerite Duras	Acı	Sel
Ahmet Tulgar	Evsiz Ülke Hikâyeleri	Everest
Peter Matthiessen	Kar Leoparı	MB
Özdemir Nulku	Bertolt Bercht ve Epik Tiyatro	Özgür
Necati Zincirkıran	Olaylar, Anılar ve Gerçekler	Epsilon